

Aan: Zijne Heiligheid paus Franciscus
Piazza San Pietro, Vatican City, Vaticaanstad
00193
Roma

Van SP Kerkrade
p.a. Kaardebol 29
6467 HV Kerkrade
The Netherlands

Datum Kerkrade, 30 oktober 2017

Betreft: Zorgen om aantasting natuur en cultuurhistorische waarden rond de abdij Rolduc te Kerkrade door de aanleg van een golfbaan, gerelateerd aan de tweede encycliek Laudato Si.

Uwe Heiligheid,

Graag willen wij het volgende onder uw aandacht brengen:

In onze mooie woonplaats Kerkrade ligt de prachtige, oude abdij Rolduc, in 1104 gesticht door Ailbertus van Antoing. De abdij is een van de grootste rijksmonumenten van Nederland. Er is een bloeiend Grootseminarie gevestigd van het bisdom Roermond, alsmede een groot congrescentrum. Paus Benedictus XVI was lid van de raad van advies van dit Grootseminarie, en heeft de abdij meermalen bezocht. Daarnaast is ook de prachtige omgeving van Rolduc in de loop van de eeuwen nauwelijks aangetast. Onder andere de visvijvers zijn van belang. Zij dienden in vroegere eeuwen om de bewoners van Rolduc op "vleesloze dagen" van vis te voorzien. Daardoor is ook de directe omgeving van Rolduc aangewezen als rijksmonument. Toch wil men nu deze prachtige omgeving vernietigen door er een golfbaan aan te leggen. Dat past naar onze opvatting totaal niet bij de sobere uitstraling van Rolduc.

SP Kerkrade wil voorkomen dat dit gebied, dat van grote cultuurhistorische waarde is en bovendien veel zeldzame natuur bevat, wordt vernietigd door de aanleg van een golfbaan. Tegen de komst van deze golfbaan is inmiddels veel verzet vanuit de bewoners van Kerkrade. Men is van mening dat dit prachtige en rustige (wandel)gebied niet moet worden opgeofferd aan de hobby van enkele welgestelden, waardoor het gebied volledig wordt afgesloten voor alle anderen. Men kan dan alleen nog buiten om de golfbaan wandelen, en de uitstraling van Rolduc als eeuwenoud centrum van cultuur en godsdienst gaat volledig verloren.

Wij kunnen ons ook niet voorstellen dat studenten van het Grootseminarie goed kunnen studeren in een omgeving die volledig omgeven is door een golfbaan. Tot nu toe kunnen deze studenten rust en ontspanning vinden in de prachtige natuurlijke bosrijke omgeving.

Daarnaast betreuren wij het dat de continue onderwijsfunctie, die Rolduc vanaf 1123 heeft gehad, enkele jaren geleden verloren is gegaan. Wij zouden onderwijs graag weer op deze plek zien terugkomen.

De initiatiefnemers voor de golfbaan vervullen ook een rol ook in het bestuur van Rolduc. Deze personen hebben ongetwijfeld met zuivere bedoelingen dit initiatief voor de golfbaan genomen, maar wij vragen ons af of daarmee "de politieke processen transparant genoeg zijn geweest, en onderworpen aan dialoog" (Laudato Si 182).

Deze golfbaan kan alleen tot stand komen met medewerking van Rolduc zelf. Bisschop Frans Wiertz van Roermond, zelf afkomstig uit Kerkrade, en oud-leerling van Rolduc, heeft onlangs verklaard dat hij grote twijfels heeft over de golfbaan, mede geïnspireerd door uw uitspraken over de rol van de kerk in deze tijd. Maar hij heeft ook gezegd dat hij niet kan en wil terugkomen op de toezeggingen die hij in 2004 heeft gedaan. Monseigneur Wiertz gaat volgende maand met emeritaat. Wij hopen dat u zijn opvolger zult willen bijstaan en adviseren bij de moeilijke beslissingen die hij zal moeten nemen.

Dr. Jan Hartmann van de reünisten-stichting "Lève Rolduc", die zich ook tegen de golfbaan verzet, wees ons op de vele passages in uw Encycliek "Laudato Si", die ook op Rolduc van toepassing lijken te zijn. Wij hebben zeer veel inspiratie uit uw woorden geput, met name punt 232, en hebben de betreffende passages in Bijlage 1 bijgevoegd.

Wij bevelen van ganser harte Rolduc en Kerkrade in uw aandacht aan.

Met de meeste hoogachting,

Namens SP Kerkrade,

Voorzitter
Ernst Peters

Fractievoorzitter
Marianne Laumann

12: Anderzijds houdt de heilige Franciscus in trouw aan de Schrift ons voor de natuur te erkennen als een schitterend boek waarin God tot ons spreekt en aan ons iets doorgeeft van zijn schoonheid en goedheid, “want uit de grootheid en de schoonheid van de schepselen wordt men door vergelijking hun Schepper gewaar” (Wijsh. 13, 5), en “wordt van de schepping der wereld af zijn onzichtbaar wezen door de rede in zijn werken aanschouwd” (Rom. 1, 20). Daarom vroeg hij dat er in het klooster altijd een gedeelte van de tuin onbebouwd werd gelaten, opdat er wilde kruiden konden groeien, zodat al degenen die ze zouden bewonderen, hun gedachten tot God konden verheffen, de schepper van zoveel schoonheid.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10186>)

35: Wanneer wij het milieueffect van sommige economische initiatieven analyseren, dan zijn wij gewoon de effecten op de bodem, het water en de lucht in aanmerking te nemen, maar niet altijd wordt daarin een nauwkeurige studie van het effect op de biodiversiteit opgenomen, alsof het verlies van enkele soorten of groepen dieren of planten iets van weinig belang zou zijn. Straten, nieuwe culturen, omheiningen, waterbassins en andere constructies nemen bezit van de leefgebieden en versplinteren deze soms zodanig dat de dierenpopulaties niet meer kunnen trekken of zich vrij kunnen verplaatsen, zodat sommige soorten het risico lopen uit te sterven. Er bestaan alternatieven die minstens het effect van deze werken verzachten, zoals het aanleggen van biologische corridors, maar men komt in weinig landen een dergelijk zorg en aandacht tegen. Wanneer enkele soorten commercieel worden geëxploiteerd, dan wordt niet altijd hun wijze van groei bestudeerd om een buitensporige afname ervan met daaruit voortkomende ontwrichting van het ecosysteem te vermijden. (<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10193>)

36: De zorg voor de ecosystemen vraagt om een blik die verder gaat dan het onmiddellijke, omdat de bescherming ervan niemand interesseert, wanneer men alleen maar snel en gemakkelijk economisch gewin zoekt. Maar de kosten van de door egoïstische zorgeloosheid veroorzaakte schade is vele malen groter dan het economisch voordeel dat men kan behalen. In het geval van het verlies of een serieuze beschadiging van enkele soorten hebben wij het over waarden die welke berekening dan ook te boven gaan. Daarom kunnen wij stomme getuigen zijn van zeer ernstige ongerechtigheden, wanneer men beweert belangrijke economische voordelen te behalen en de rest van de tegenwoordige en toekomstige mensheid voor de zeer hoge kosten van het verval van het milieu laat betalen.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10193>)

44: Tegenwoordig constateren wij bijvoorbeeld een mateloze en ongeordende groei van veel steden, die vanuit het standpunt van de gezondheid gezien onleefbaar zijn geworden, niet alleen door de vervuiling die het gevolg is van de uitstoot van giftige stoffen, maar ook door de chaos in de steden, de problemen in het vervoer en de visuele en akoestische vervuiling. Veel steden zijn grote inefficiënte structuren die overmatig veel water en energie verbruiken. Er zijn wijken die, hoewel ze recent zijn gebouwd, verstopt zijn geraakt en ongeordend zijn, zonder voldoende groene ruimte. Het past niet bij bewoners van deze planeet steeds meer te

leven bedolven onder beton, asfalt, glas en metaal zonder fysiek contact met de natuur.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10194>)

45: Op sommige plaatsen in de stad en op het platteland heeft de privatisering van de ruimte de toegang van de burgers tot gebieden van een bijzondere schoonheid moeilijk gemaakt; elders heeft men “ecologische” woonbuurten geschapen die alleen maar ter beschikking van weinigen staan en waar men ervoor zorgt te vermijden dat anderen binnenkomen om een kunstmatige rust te verstoren. Vaak vindt men een mooie stad, vol goed verzorgde groene ruimtes in enkele “veilige” gebieden, maar zo is het niet in minder zichtbare zones, waar de gedumpte van de maatschappij leven.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10194>)

67: Het is belangrijk de Bijbelteksten met een juiste hermeneutiek in hun context te lezen en eraan te herinneren dat zij ons uitnodigen de tuin van de wereld “te bebouwen en te bewaken”. Terwijl “bebouwen” betekent een terrein ploegen en bewerken, wil “bewaken” zeggen beschermen, verzorgen, behoeden, bewaren, toezicht houden. Dat houdt een relatie in van verantwoordelijke wederkerigheid tussen menselijk wezen en natuur. Iedere gemeenschap kan van de goedheid van de aarde nemen wat hij nodig heeft voor eigen overleven, maar zij heeft ook de plicht haar te beschermen en de continuïteit van haar vruchtbaarheid voor de toekomstige generaties te waarborgen.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10209>)

71: Maar tegelijkertijd was er een erkenning van het feit dat een gave van het land met zijn vruchten het hele volk toebehoort. Zij die het gebied bebouwden en bewaakten, moesten de vruchten ervan delen, in het bijzonder met de armen, de weduwen, de wezen en de vreemdelingen. “

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10209>)

82: Het zou echter ook verkeerd zijn te denken dat de andere levende wezens beschouwd moeten worden als pure objecten die onderworpen zijn aan de willekeurige heerschappij van het menselijk wezen. Wanneer de natuur alleen maar wordt gezien als een object van profijt en belang, dan brengt dat ook ernstige gevolgen voor de maatschappij met zich mee.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10199>)

93: De christelijke traditie heeft het recht op privé-eigendom nooit als absoluut of onaantastbaar erkend en heeft de maatschappelijke functie van iedere vorm van privé-eigendom duidelijk beklemtoond. De heilige Johannes Paulus II heeft zeer nadrukkelijk aan deze leer herinnerd, zeggende dat “God de aarde aan heel het menselijk geslacht heeft gegeven, opdat zij alle leden ervan onderhoudt *zonder iemand buiten te sluiten of te bevoorrechten*”.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10221>)

95: Het milieu is een collectief goed, een erfenis van heel de mensheid en een verantwoordelijkheid van allen. Als iemand er een deel van bezit, dan is dat alleen maar om het te beheren ten nutte van allen. Als wij dat niet doen, belasten wij ons geweten ermee dat

wij het bestaan van de ander ontkennen

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10221>)

143: Samen met het natuurlijk erfgoed is er een historisch, artistiek en cultureel erfgoed, dat evenzeer wordt bedreigd. Het maakt deel uit van de gemeenschappelijke identiteit van een plaats en is een basis om een bewoonbare stad te bouwen. Het gaat er niet om iets te vernietigen en nieuwe, hypothetisch meer ecologische, steden te creëren, waar het niet altijd wenselijk lijkt om te leven. Men moet de geschiedenis, de cultuur en de architectuur van een bepaalde plaats integreren en daarbij de oorspronkelijke identiteit ervan waarborgen. Daarom vraagt ecologie ook om zorg voor de culturele rijkdommen van de mensheid in ruimste betekenis van het woord.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10207>)

145: Veel vormen van intense exploitatie en verval van het milieu kunnen niet alleen de lokale middelen van bestaan uitputten, maar ook de maatschappelijke hulpbronnen die een levenswijze hebben toegestaan die een culturele identiteit en een zin van het bestaan en samenleven lange tijd hebben ondersteund.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10207>)

182: Het voorzien van het effect op het milieu van initiatieven van ondernemingen en projecten vraagt om politieke processen die transparant en onderworpen zijn aan een dialoog, terwijl de corruptie die het werkelijke effect op het milieu verbergt in ruil voor gunsten, vaak leidt tot dubbelzinnige overeenkomsten die de plicht om te informeren en een diepgaande debat ontvluchten.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10234>)

183: Een studie van het effect op het milieu zou niet moeten komen na de uitwerking van een productieproject of welke politiek, welk plan of programma dan ook. Zij moet vanaf het begin worden opgenomen en uitgewerkt op een interdisciplinaire, transparante en van iedere economische en politieke druk onafhankelijke wijze. Zij moet worden verbonden met een analyse van de arbeidsomstandigheden en de mogelijke effecten op de fysieke en geestelijke gezondheid van de mensen, op de lokale economie, op de veiligheid. De economische resultaten zal men zo op een realistischere wijze kunnen voorzien, rekening houdend met de mogelijke scenario's en eventueel vooruitlopend op de noodzaak van een grotere investering om ongewenste effecten op te lossen die kunnen worden gecorrigeerd. Het is altijd noodzakelijk toestemming te krijgen van de verschillende maatschappelijke acteurs, die verschillende perspectieven, oplossingen en alternatieven kunnen aandragen. Maar in het debat moeten de bewoners van de plaats een bevoorrechte plaats hebben: zij stellen zich de vragen over wat zij voor zich en hun eigen kinderen willen, en zij kunnen de doeleinden in aanmerking nemen die het onmiddellijk economische belang overstijgen.

(<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10234>)

184: Sommige projecten, die niet door een nauwkeurige analyse worden ondersteund, kunnen de levenskwaliteit van een plaats ten diepste aantasten door onderling verschillende kwesties zoals bijvoorbeeld een niet voorziene akoestische vervuiling, een beperking van het zicht, het verlies van culturele waarden, de effecten van het gebruik van kernenergie. De consumistische cultuur, die de voorkeur geeft aan de korte termijn en aan het privébelang, kan te snelle procedures bevorderen of het achterhouden van informatie toestaan.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10234>

186: Als objectieve informatie ertoe leidt ernstige en onomkeerbare schade te voorzien, ook al zou er geen onbetwistbaar bewijs zijn, dan zou ieder project moeten worden stopgezet of gewijzigd. Zo wordt de bewijslast omgekeerd, daar het in deze gevallen noodzakelijk is een objectief en beslissend bewijs te leveren dat de voorgesteld activiteit geen ernstige schade aan het milieu en allen die daarin wonen, zal toebrengen.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10234>

190: In deze context moet men er altijd aan denken dat “bescherming van het milieu niet alleen maar op basis van de financiële berekening van kosten en baten kan worden gegarandeerd. Het milieu is een van de goederen die marktmechanismen niet adequaat kunnen beschermen of bevorderen”.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10235>

232: Wij zijn niet allen geroepen om direct in de politiek werkzaam te zijn, maar binnen de maatschappij bloeit een ontelbare verscheidenheid aan verenigingen die ingrijpen ten gunste van het algemeen welzijn door het natuurlijk en stedelijk milieu te verdedigen. Zij bekommeren zich bijvoorbeeld om een publieke plaats (een gebouw, een fontein, een vervallen monument, een landschap, een plein), om de bescherming, sanering, verbetering of verfraaiing van iets dat van allen is. Om hen heen ontwikkelen en herstellen zich banden en ontstaat een nieuw lokaal maatschappelijk netwerk. Zo bevrijdt een gemeenschap zich van een op consumptie gerichte onverschilligheid. Dat wil ook zeggen een gemeenschappelijke identiteit koesteren, een geschiedenis die wordt bewaard en doorgegeven.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=5000&id=10212>